

Bemutatjuk...

A „Geminida-vállalkozás”

1983. december 13-án - a megszokottakkal ellentétben - az időjárás váratlanul kedvezőre fordult, az ég kitisztult. A Müncheneri Meteor megfigyelő Csoport négy tagja így kivonulhatott a Sudelfeldtől délre fekvő téli észlelőállomásra, az út utolsó két kilométerét már sílécen téve meg.

A helyet több, mint 50 cm-es porhó borította, a hőmérséklet -15°C -ra süllyedt, és a közepes erősségű nyugati szél csak tovább fokozta a hidegérzetet. 22:30 UT-kor érkeztünk meg, és haladéktalanul megkezdtük az előkészületeket a megfigyelésre: kis hónázakat építettünk, melyekben kényelmesen elfértünk a hálósákban, bekapcsoltuk a hordozható "zsebkályhákat", felvettük a sarkvidéki viszonyokhoz is alkalmas kezeslábasainkat, és elhelyeztük a szükséges felszereléseket. Már az előkészületek alatt is láttunk vagy 20 igen fényes és gyors meteort, annak ellenére, hogy a nyugvó Hold fénye erősen tükröződött az egész tájat vastagon borító hó-takarón. Az észlelést 22:50 UT-kor kezdtük meg, és a Hold 23:10-es lenyugvása után a megfigyelési körülmények ideálissá váltak. A határmagnitudo $+6^{\text{m}},5$ volt a horizont közelében, míg a zeniten elérte a $+7^{\text{m}}$ -t!

A rendkívüli körülmények rendkívüli eredmények elérését tették lehetővé. 05:15 UT-ig, a megfigyelési időszak végéig csoportunk 894 meteor adatait jegyezte fel, s kb. további 300 időhiány miatt nem került feljegyzésre. Így az éjszaka össz mennyiségét 1200-ra becsülhetjük. A gyakori meteorhullás felvetett néhány olyan problémát, amelyekkel még nem találkoztak a csoport tagjai: melyek azok az adatok, amelyeket feltétlenül fel kell jegyezni, és melyek azok, amelyekről - az idő jobb felhasználása végett - el lehet tekinteni? Néha pillanatok alatt tucatnyi meteor tűnt fel feljegyzésre várva. Ilyen esetben az adatgyűjtést a következőkre korlátoztuk: feltűnési idő, fényesség és a feltűnés-eltűnés közelítő helye és iránya /pl. a Leo-ból a Vir-be, stb./.

További gondot jelentett a nagy hideg, mivel kazettás magnóik - egy kivételével - mind felmondták a szolgálatot, és az összes folyadékkristályos kijelzővel ellátott karóra befagyott! Igazi

szerencsének mondható, hogy egyikünk magával hozta régi zsebóráját, mert így legalább egy ember tudta a pontos időt!

Az elmondottak alapján, azt hiszem, mindenki előtt nyilvánvaló, hogy feledhetetlen éjszakában volt részünk. Nekem, akinek a nyugati égboltrész jutott, különösen emlékezetes, ahogy a sok fényes Geminida át meg átszántotta a lassan fák mögé bukó Oriont és a két kutyát, a CMa-t és a CMi-t.

Az észlelési kampány pedig folytatódott, december 14/15-én az ismét tiszta ég ezt lehetővé is tette. Munkánk ekkor már nem volt ennyire hatékony, mivel én munkahelyi elfoglaltságaim miatt nem tudtam kimenni észlelni, és a három tagú csoport egyik résztvevője már a munka kezdetén elaludt. /Zárójelben megjegyzem, hogy velem már máskor is volt hasonló problémánk./ A megmaradt két emberből pedig csak egyik volt tapasztaltnak mondható meteormegfigyelő. Az észlelés 23:20 UT-kor kezdődött, de a Hold, amely csak 00:30-kor nyugodott le, igen zavarta a halványabb meteorok megpillantását. A hőmérséklet megint -15°C alá süllyedt, s az összes kvarcóra ismét felmondta a szolgálatot. Sajnos most nem volt senkinél hagyományos időmérő, így a feltűnési időpontok feljegyzésére sem kerülhetett sor. Így aztán - az ismételten rakoncátlankodó kazettás magnókkal való bíbelődést is figyelembe véve - a 04:15-ig tartó megfigyelés alatt "mindössze" 353 meteort sikerült rögzíteni. Ennél jóval többet sikerült megpillantani, de a zúzmárosodás elleni küzdelem, a már említett technikai problémák és az előző éjszaka fáradtsága megakadályozta nagyobb teljesítmény elérését.

A fentiek ellenére elmondhatjuk, hogy a két decembri éjszaka 1247 feljegyzett meteorja minden eddigi rekordunkat megdöntötte, és ha figyelembe vesszük az aránylag rövid megfigyelési időszakokat, bátran elmondhatjuk, hogy a munka igazi sikert jelent!

/A Werkgroepnieuws Vol. 12., No. 5. alapján -- Papp János/

